

A. Ivanytskyi, PhD student, Law faculty
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

INTERNATIONAL LABOR STANDARDS AND THEIR IMPLEMENTATION IN UKRAINE

The purpose of this article is to clarify the system and a thorough analysis of the sources of international legal regulation of working time. During the study a number of methods have been used, namely: the formal-logical method has been used for the classification of sources of international legal regulation of working time and relevant international agreements; the system-structural method and the synthesis method – for the analysis of the provisions of the EU Directive 2003/88/EC on certain aspects of the organization of working time, as well as the formal-dogmatic and modeling method – for providing recommendations on the harmonization of national legislation with the relevant Directive.

This study analyzes the system of international legal regulation of working time, which is a complex orderly set of international treaties, EU legislation and ECHR practices that underpin fundamental principles and international labour standards in the field of working time. The scientific work presents the classification of sources of international legal regulation of working time for: 1) international agreements; 2) EU legislation; 3) ECHR practice. Since most of the sources of international legal regulation of working time are international treaties, it is proposed to classify them according to the entities within which the following treaties are concluded: 1) treaties within the UN; 2) treaties within the Council of Europe; 3) treaties within the ILO; 4) treaties within the EU. ILO treaties are proven to be crucial in the area of international legal regulation of working time, as the ILO is an international organization, a specialized UN agency, established to support international cooperation in peacekeeping around the world and to reduce social injustice at the expense of improving working conditions.

First of all, for the qualitative perception of the provisions relating to international legal regulation of working time, it is necessary to define the concept of "international labour standards", which is applied in the framework of the ILO activities. International labour standards are legal instruments developed by the ILO (taking into account the principle of tripartite representation – governments, workers and employers) that set out the fundamental principles and rights in the field of labour. The main forms of consolidation of such standards are ILO conventions and recommendations.

The provisions of sources of international legal regulation of working time are studied, attention is paid to their peculiarities and specificity. A number of recommendations have been made to further implement the provisions of Directive 2003/88/EC on certain aspects of the organization of working time in national labour law. In particular, it is established that this Directive establishes minimum safety and health requirements for the organization of working time and applies to: minimum periods of daily rest, weekly rest and annual leave, as well as breaks and maximum weekly working hours; some aspects of night work, shift work and work arrangements.

Keywords: international labor standards, ILO convention, EU directive, approximation of laws, International Labor Organization, Association Agreement.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv
Legal Studies, 2019; 4 (111): 31-35
УДК: 340.13:172/177
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2019/4.111-6>

ISSN 1728-2195
© Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Publishing center "Kyiv University", 2019

Д. Кухнюк, канд. юрид. наук, доц.,
Б. Шиленко, канд. філос. наук

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ

Досліджено адвокатську етику та дисциплінарну відповідальність адвоката за її порушення, доведено необхідність і доцільність такої відповідальності. З'ясовано, що адвокатська спільнота є частиною сучасного українського суспільства, яка стоїть на варті його інтересів. Конституційний статус та обов'язки, що покладені на адвокатуру, зумовлюють заострену увагу суспільства до морально-етичної складової діяльності як адвокатури загалом, так і кожного адвоката зокрема. Це стосується адвокатської діяльності як у реальному житті, так і в соціальних мережах, що гостро актуалізувалась у зв'язку з їх тотальним поширенням і майже поглинанням ними приватного та професійного життя особистості. Підвищена суспільна увага до адвокатської діяльності детермінує потребу в забезпеченні якісного контролю за зазначеною діяльністю, який здійснюється спеціалізованими структурними підрозділами адвокатури як автономного та самоврядного інституту в Україні. Результатами такого контролю є дисциплінарна відповідальність адвоката.

Подано визначення дисциплінарної відповідальності адвоката як особливого виду юридичної відповідальності, що застосовується до адвоката за результатами дисциплінарного провадження, яке здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за вчинення дисциплінарного проступку.

Досліджено зміст Правил адвокатської етики та з'ясовано, що вони доволі великі й містять лише імперативні зобов'язання та заборони, але не передбачають конкретних вказівок на застосування чітко визначених санкцій за порушення конкретної статті, а дотримання їх адвокатом, допустимість його дій і висловлювань у реальному житті або соціальних мережах визначаються на основі оціночних понять і залежать від розсуду органів, наділених правом офіційного тлумачення зазначених Правил у процесі дисциплінарного провадження, за результатом якого застосовуються дисциплінарні стягнення.

Ключові слова: юридична етика, адвокат, адвокатська етика, дисциплінарна відповідальність, соціальні мережі.

Вступ. Етичні основи життєдіяльності суспільства беруть початок у зародках первинних суспільних форм, що для власного виживання вимушені були детермінувати свою поведінку моральними нормами, на першому етапі – звичаєвими, потім – релігійними. У розвинених суспільствах актуальні на той час моральні переконання врешті-решт закріплювались у правових нормах. Арістотель утворив та поширив серед широкого загалу термін *етика* для позначення специфічного різновиду знання, предметом дослідження якого є особливі, моральні якості людини. Згодом діяльність різних соціальних груп характеризувалась відповідними етичними нормами, притаманними лише конкретній групі (так звані

кодекси честі). На певному історичному відрізку часу також були сформовані моральні кодекси соціальної групи юристів загалом і, зрештою, адвокатів зокрема.

Юридична етика імперативно зобов'язує юриста керуватися стійким особистим переконанням щодо моральності професійних дій та їхніх першопричин заради з'ясування об'єктивної істини – це внутрішня складова етичної саморегуляції особи юриста. А зовнішньою складовою є саме кодекс честі, "моральний кодекс фахівців відповідної професії, тобто сукупність традицій, приписів, правил, норм поведінки, що зумовлені особливостями виконання професійних обов'язків і забезпечують формування неформальних (моральніс-

них) взаємовідносин, професійної солідарності, відповідальності за свою репутацію і репутацію свого колективу чи установи... Опираючись на вищезазначене, коротко визначимо етику юриста як теоретичне знання про специфіку виявлення моральних цінностей у процесі правової регуляції суспільного життя" [15, с. 251–252].

Усе подане вище з очевидністю стосується адвокатської етики, однак обсяг цього поняття значно ширший, оскільки охоплює всю юридичну етику, а також додаткові, закріплені в матеріальному праві, морально-етичні принципи, що покликані забезпечити високі очікування, покладені суспільством на адвокатуру як інститут громадянського суспільства.

Після конституційних змін 2016 р. уведення фактичної адвокатської монополії на представництво у судах усіх рівнів роль адвокатури в Україні значно зросла, і переоцінити її неможливо. У суспільстві виникає законне питання: чи варто покладатися на особистий етичний самоконтроль кожного конкретного адвоката у його професійній діяльності? Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" дає на це чітку відповідь і вимагає від адвоката слідувати Правилам адвокатської етики, що є одним із головних зобов'язань адвоката. Підпункт 1 ч. 1 ст. 21 Закону вимагає від адвоката дотримуватися присяги адвоката України та Правил адвокатської етики. Однак виникає очевидне наступне запитання: яка дисциплінарна відповідальність передбачена законодавством України за порушення адвокатської етики, чи є вона необхідною та достатньою? Дослідження зазначених питань є вкрай актуальним і значущим для адвокатури України.

Метою статті є дослідження адвокатської етики та дисциплінарної відповідальності адвоката за її порушення, необхідність та доцільність такої відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти проблематики адвокатської етики досліджувалися вітчизняними і зарубіжними науковцями та практикуючими адвокатами: М. Барщевським, Т. Варфоломеєвою, Д. Ватманом, Т. Вільчик, Д. Кухнюком, Н. Таварткіладзе та ін. Однак проблематика дисциплінарної відповідальності за порушення адвокатської етики достатньо не досліджена, що зумовлює актуальність обраної тематики.

М. Барщевський визначає адвокатську етику "як поведінку представників адвокатської професії, члена відповідної корпорації, зазвичай в обставинах, у яких він діє як професіонал, або представляє свою професію, або сприймається оточуючими саме як представник адвокатської корпорації. Отже, адвокатська етика – це визначена корпоративними правилами належна поведінка члена адвокатської асоціації в тих випадках, коли правові норми не встановлюють для нього конкретних правил поведінки" [1, с. 22].

Д. Ватман зауважує, що "оскільки діяльність адвоката має публічно-правовий характер, то її зміст та етичний підтекст на всіх етапах захисту інтересів осіб, які звернулися за юридичною допомогою, визначаються усвідомленням адвокатом свого правового та морального обов'язку сприяти охороні законності" [3, с. 52].

Т. Варфоломеєва стверджує, що "в юридичній літературі Правила адвокатської етики характеризують як корпоративне право адвокатури і називають дисциплінарним статутом адвокатури, тобто практикою адвокатури, яка тільки і дозволяє всім професійним правозахисникам усвідомлювати себе професійною публічною корпорацією; якщо ж корпорація відмовляється жити за

дисциплінарними правилами, то вона застаріває і втрачає публічний зміст" [2, с. 11].

Н. Таварткіладзе зазначає, що "професійна мораль виконує важливі завдання соціального управління, забезпечуючи реалізацію вимог загальноморальних принципів в умовах професійної діяльності, допомагає фахівцю вірно обирати правила поведінки в різних ситуаціях своєї трудової діяльності. Головною соціальною функцією професійної моралі, зокрема і юридичної, поряд зі сприянням належному виконанню професійних завдань, є видалення чи подолання професійних помилок, інших шкідливих наслідків професійної деформації. Вона також є важливим інструментом вироблення професійних якостей працівника, його професійного удосконалення" [16, с. 6].

Дослідження в царині адвокатської етики та компаративного аналізу належать Д. Кухнюку: "... вироблення адвокатурою та дотримання адвокатами особливих етичних вимог і правил є загальновізнаним міжнародним стандартом адвокатської діяльності та необхідною передумовою повноцінного функціонування адвокатури, виконання нею важливої соціальної ролі в демократичному суспільстві" [13, с. 8].

Корифей наукової думки, що займаються дослідженням адвокатської етики в різноманітних її аспектах, доводять спільного розуміння необхідності дотримання адвокатами найвищих стандартів етичної поведінки. Дотримання усією адвокатською громадою високих етичних принципів і норм забезпечує діяльність інституту адвокатури як одного зі стовпів громадянського суспільства, що покликаний забезпечувати постійний розвиток демократії в суспільстві та захист природних і позитивних прав кожної конкретної особистості.

Виклад основного матеріалу. Адвокатська спільнота є частиною сучасного українського суспільства, що стоїть на варті його інтересів. Відповідний конституційний статус та обов'язки, що покладені на адвокатуру, зумовлюють загострену увагу суспільства до морально-етичної складової діяльності як адвокатури загалом, так і кожного адвоката зокрема. Це стосується як повсякденної діяльності в реальному житті, так і адвокатської діяльності в соціальних мережах, що гостро актуалізувалась у зв'язку з їхнім тотальним поширенням та майже поглинанням ними приватного та професійного життя особистості.

Кожному адвокату необхідно зважати на те, що широким суспільним загалом майже будь-яка його діяльність сприймається саме як діяльність невід'ємної частини соціальної групи, на яку покладаються та закріплені законодавчо додаткові підвищені морально-етичні вимоги з огляду на специфіку професії та необхідну її публічність, що унеможлиблює дії та висловлювання адвоката лише як приватної особи без зважання на його відповідний статус.

Така підвищена, на рівні суддів та державних службовців, суспільна увага до адвокатської діяльності з необхідністю детермінує потребу забезпечення відповідного якісного контролю зазначеної професійної діяльності, який здійснюється спеціалізованими структурними підрозділами адвокатури як автономного та самоврядного інституту в Україні. Результатами такого контролю і є дисциплінарна відповідальність адвоката. На жаль, законодавець не надав чіткого визначення дисциплінарної відповідальності адвоката в Законі України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", обмежившись переліком підстав для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Проте вважаємо за необхідне все ж таки надати таке визначення дисциплінарної відповідальності адвоката – це особливий вид юридичної відповідальності, що застосовується до адвоката за результатами дисциплінарного провадження, яке здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за вчинення дисциплінарного проступку.

Пункт 2 ст. 34 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" надає вичерпний перелік дисциплінарних проступків, за вчинення яких настає дисциплінарна відповідальність адвоката, а саме:

- порушення вимог несумісності;
- порушення присяги адвоката України;
- порушення Правил адвокатської етики;
- розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;
- невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків;
- невиконання рішень органів адвокатського самоврядування;
- порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом.

Саме дисциплінарна відповідальність за порушення Правил адвокатської етики цікавить нас у цьому дослідженні.

Правила адвокатської етики мають розроблятися й обговорюватися широким адвокатським загалом і відповідно до підпункту п. 7 ст. 54 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" затверджуватись з'їздом адвокатів України. Проте, як не дивно, "розроблення та затвердження нової редакції Правил адвокатської етики 9 червня 2017 р. відбувались без обговорення з адвокатами та науковцями, без узгодження концепції змін, мети і засобів їх утілення. Вилучення та зміна частини норм Правил адвокатської етики проводились без належних обґрунтувань та роз'яснень необхідності таких змін адвокатській спільноті. Затвердження Правил адвокатської етики 2017 р. без встановленою законом кворуму істотно впливають на легітимність Правил адвокатської етики 2017 р. та наслідки їх застосування в дисциплінарній та судовій практиці" [13, с. 6].

Однак зазначений закон у зв'язку з необхідністю забезпечення високих стандартів професії, підтримання її високого авторитету в суспільстві в імперативній формі зобов'язує адвоката слідувати правилам адвокатської етики. Підпункт 1 ч. 1 ст. 21 Закону вимагає від адвоката дотримуватися присяги адвоката України та Правил адвокатської етики. Стаття 2 Правил адвокатської етики передбачає, що дія цих Правил поширюється на всі види адвокатської діяльності, а в частині, визначеній Правилами, – на іншу діяльність (дії) адвоката, яка може вступити в суперечність з його професійними обов'язками або підірвати престиж адвокатської професії. Дія цих Правил поширюється на всіх адвокатів України, а також на адвокатів іноземних держав, що здійснюють адвокатську діяльність в Україні, незалежно від обраних ними форм здійснення адвокатської діяльності (індивідуально, у формі адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання).

Водночас Правилами адвокатської етики 2017 р. "відбулося запровадження десяти принципів використання адвокатом соцмереж, Інтернет-форумів та інших форм спілкування в мережі Інтернет, які в переважній більшості не відповідають принципам Правил адвокатської етики, яких адвокат має дотримуватись у реальному житті та інших відносинах [13, с. 18].

Отже, відбулося матеріальне закріплення Правил адвокатської етики в Інтернеті загалом та соціальних мережах зокрема. При їх використанні адвокати мають бути тактовними, обачними, не допускати жодної неетичної поведінки та не ганьбити високі ідеали професії. До оновлених у 2017 р. Правил адвокатської етики був доданий розд. VIII "Дотримання норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет". Однак, на наше переконання, урегулювати поведінку в соціальних мережах доволі складно чи взагалі малоімовірно. Унеможливлення реальної ідентифікації особи або змога стороннього доступу до акаунта, чи заява про злом верифікованого акаунта нівелює можливість відповідальності адвоката за поширену неетичну інформацію.

17 квітня 2019 р. на сайті Національної асоціації адвокатів України з'явилась інформація про опублікування оновленої редакції Правил адвокатської етики. І, на жаль, "вкотре відбулася тривала затримка з оприлюдненням текстів Правил адвокатської етики, зокрема принцип чесності та бездоганної репутації, що містився в тексті проекту змін та доповнень до Правил адвокатської етики від 9 червня 2017 р., зазнав суттєвих змін, найімовірніше, уже після затвердження змін до Правил адвокатської етики з'їздом адвокатів 15 лютого 2019 р. Про це може свідчити тривала затримка з оприлюдненням оновленої редакції Правил адвокатської етики (2 місяці та 2 дні) з моменту затвердження та традиційна відсутність протоколу з'їзду на офіційному сайті Національної асоціації адвокатів України" [12, с. 1].

Ми вимушені приділити таку велику увагу зазначеним науковцями процесуальним порушенням як при розробці та затвердженні нової редакції Правил адвокатської етики у 2017 р., так і при затвердженні змін до них у 2019 р., оскільки це підриває легітимність Правил адвокатської етики з усіма відповідними наслідками і при дисциплінарних провадженнях, і в судовій практиці.

Однак порушення Правил адвокатської етики відповідно до ст. 34 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. А ст. 35 зазначеного закону передбачає, що за вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень:

- попередження;
- зупинення права на ведення адвокатської діяльності на термін від одного місяця до одного року;
- для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним вилученням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

Адвокат може бути притягнений до дисциплінарної відповідальності протягом року з дня вчинення дисциплінарного проступку.

Зміст Правил адвокатської етики доволі великий і містить лише імперативні зобов'язання та заборони, але не передбачає конкретних вказівок на застосування чітко визначених санкцій за порушення конкретної статті. Очевидно, що існує величезна відмінність між такими видами дисциплінарної відповідальності за порушення Правил адвокатської етики, як попередження та зупинення права на ведення адвокатської діяльності на термін від одного місяця до одного року. "Водночас порушення прав адвоката може мати місце у випадку, коли практично будь-яку провину при бажанні дисциплінарного органу може бути визнано за достатню фактичну підставу для притягнення до дисциплінарної від-

повідальності і призвести до зміщення особи з посади або позбавлення права здійснювати професійну діяльність, з одного боку, а також суттєво вплинути на становище особи, яка залишається без представника або захисника її інтересів – з іншого" [4, с. 121].

Отже, дотримання адвокатом Правил адвокатської етики, допустимість його дій та висловлювань у реальному житті, а також його діяльності в соціальних мережах визначається на основі оціночних понять і залежить від розсуду органів, наділених правом офіційного тлумачення Правил адвокатської етики у процесі дисциплінарного провадження та за його результатом застосовувати дисциплінарні стягнення.

Висновки. Адвокатська спільнота є частиною сучасного українського суспільства, що стоїть на варті його інтересів. Відповідний конституційний статус і обов'язки, що покладені на адвокатуру, зумовлюють загострену увагу суспільства до морально-етичної складової діяльності як адвокатури загалом, так і кожного адвоката зокрема. Це стосується як повсякденної діяльності в реальному житті, так і адвокатської діяльності в соціальних мережах, що гостро актуалізувались у зв'язку з їхнім тотальним поширенням та майже поглинанням ними приватного та професійного життя особистості.

Кожному адвокату необхідно зважати на те, що широким суспільним загалом майже будь-яка його діяльність сприймається саме як діяльність невід'ємної частини соціальної групи, на яку покладаються та закріплені законодавчо додаткові підвищені морально-етичні вимоги, з огляду на специфіку професії та необхідну її публічність, що унеможливорює дії та висловлювання адвоката лише як приватної особи без зважання на його відповідний статус.

Така підвищена суспільна увага до адвокатської діяльності з необхідністю детермінує потребу забезпечення відповідного якісного контролю зазначеної професійної діяльності, який здійснюється спеціалізованими структурними підрозділами адвокатури як автономного та самоврядного інституту в Україні. Результатами такого контролю і є дисциплінарна відповідальність адвоката.

Дисциплінарна відповідальність адвоката – це особливий вид юридичної відповідальності, що застосовується до адвоката за результатами дисциплінарного провадження, яке здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за вчинення дисциплінарного проступку.

Як розробка, так і затвердження нової редакції Правил адвокатської етики у 2017 р., а також затвердження змін до них у 2019 р. відбувалось із процесуальними порушеннями, що підриває легітимність Правил адвокатської етики з усіма відповідними наслідками і при дисциплінарних провадженнях, і в судовій практиці.

Зміст Правил адвокатської етики доволі великий і містить лише імперативні зобов'язання та заборони, але не передбачає конкретних вказівок на застосування чітко визначених санкцій за порушення конкретної статті. А дотримання адвокатом Правил адвокатської етики, допустимість його дій і висловлювань у реальному житті, а також його діяльності в соціальних мережах визначаються на основі оціночних понять і залежать від розсуду органів, наділених правом офіційного тлумачення Правил адвокатської етики у процесі дисциплінарного провадження та за його результатом застосовувати дисципліні стягнення.

Список використаних джерел:

1. Барщевский М.Ю. Адвокатская этика. 2-е изд., испр. М.: Профобразование. 2000, 312 с.
2. Варфоломеева Т. В. Впровадження міжнародних правил адвокатської етики в Україні // Вісник Академії адвокатури України. 2009. Ч.1. С.7-20. URL: http://nbuv.ua/UJRN/vaau_2009_1_1.
3. Ватман Д. П. Адвокатская этика. М.: Юридическая литература, 1977. 96 с.
4. Вільчик Т. Б. Дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність адвокатів // Інформація і право. 2015. № 3. С.115-122.
5. Волошина Л. О. Поняття та види юридичної відповідальності адвоката // Вісник кримінального судочинства. 2016. № 2. С. 129-135.
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
7. Кодекс поведінки європейських адвокатів від 28 жовтня 1988 року (із змінами та доповненнями). URL:[http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ\(ukr\).pdf](http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ(ukr).pdf).
8. Кухнюк Д.В. Етика адвоката прийняття доручення клієнта. URL: <https://uba.ua/ukr/news/4896>.
9. Кухнюк Д.В. Нові ПАЕ як дзеркало адвокатського самоврядування в Україні // Юридична газета № 40 (590) 3 жовтня 2017 року. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/novi-pae-yak-dzerkalo-advokatskogo-samovryaduvannya-v-ukrayini.html>.
10. Кухнюк Д.В. Правила адвокатської етики в законодавстві України про адвокатуру та адвокатську діяльність // Вісник Одеської адвокатури. 2017 р. № 1 С. 18-20.
11. Кухнюк Д.В. Професійна етика у віртуальному просторі // Юридична газета № 17-18 (671-672) 22 квітня 2019 року. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/profesiyna-etika-u-virtualnomu-prostori.html>.
12. Кухнюк Д.В. Спотворена чесність // ЮРЛІГА 24.04.2019. URL: https://urliga.ligazon.net/experts/265/873_spotvorena-chesnst.
13. Кухнюк Дмитро. Адвокатська етика в Україні – Звіт // Лабораторія законодавчих ініціатив. 2018. URL: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/report.pdf>.
14. Правила адвокатської етики затверджені Звітньо-виборним з'їздом адвокатів України від 9 червня 2017 року. [URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf].
15. Прикладна етика: навч. посіб. / Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д. та ін.; за наук. ред. Панченко В. І. К.: "Центр учбової літератури", 2012. 392 с.
16. Таварткіладзе Н.М. Етичні основи діяльності адвоката-захисника : автореф. дис....канд. юрид. наук. Одеса, 2003. 20 с.

References:

1. Barshchevskiy M.Yu. Advokatskaya etika [Lawyer's Ethics] / M.Yu. Barshchevskiy. 2-e izd., ispr. M. [Moscow]: Profobrazovanie. 2000, 312 s. (in Russian)
2. Varfolomyeyeva T. V. Vprovadzhennya mizhnarodny'x pravyl' advokats'koyi etyky' v Ukrayini [Introduction of international rules of lawyer's ethics in Ukraine] // Visnyk Akademiyi advokatury' Ukrayiny'. 2009. Ch. 1. – S. 7-20. URL: http://nbuv.ua/UJRN/vaau_2009_1_1 (in Ukrainian).
3. Vatman D. P. Advokatskaya etika [Lawyer's Ethics]. M. [Moscow]: Yuridicheskaya literatura, 1977. 96 s.
4. Vilchik T. B. Dyscyplinarna ta cyviljno-pravova vidpovidalnistj advokativ [Disciplinary and civil liability of lawyers] // Informacija i pravo. 2015. # 3. S. 115-122 (in Ukrainian).
5. Voloshyna L. O. Ponjattja ta vydj jurydychnoji vidpovidalnosti advokata [Concepts and types of legal liability of a lawyer] // Visnyk kryminalnogho sudochynstva. 2016. # 2. S. 129-135 (in Ukrainian).
6. Zakon Ukrayiny' "Pro advokaturu ta advokats'ku diyal'nist'" vid 5 ly'pnya 2012 roku. [Law of Ukraine "On the Bar and Practice of Law". URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (in Ukrainian).
7. Kodeks povedinky' yevropejs'ky'x advokativ vid 28 zhovtnya 1988 roku (iz zminamy' ta dopovnennyamy'). [General Code of rules for lawyers in the European Communityon 01.10.1988]. URL: [http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ\(ukr\).pdf](http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ(ukr).pdf) (in Ukrainian).
8. Kuxnyuk D.V. Ety'ka advokata pry'jnyattja doruchennya kliyenta [Ethics of the lawyer accepting the client's order]. URL: <https://uba.ua/ukr/news/4896> (in Ukrainian).
9. Kuxnyuk D.V. Novi PAE yak dzerkalo advokats'kogo samovryaduvannya v Ukrayini [New Lawyer's Ethics Rules as a mirror of lawyer's self-government in Ukraine] // Yury'dychna gazeta # 40 (590) 3 zhovtnya 2017 roku. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/novi-pae-yak-dzerkalo-advokatskogo-samovryaduvannya-v-ukrayini.html> (in Ukrainian).
10. Kuxnyuk D.V. Pravy'la advokats'koyi ety'ky' v zakonodavstvi Ukrayiny' pro advokaturu ta advokats'ku diyal'nist' [Rules of law ethics in the legislation of Ukraine on advocacy and legal activity] // Visnyk Odes'koyi advokatury' 2017 r. # 1. S. 18-20 (in Ukrainian).
11. Kukhnjuk D.V. Profesiyna etyka u virtualnomu prostori [Professional ethics in the virtual space] // Jurydychna gazeta # 17-18 (671-672) 22 kvitnja 2019 roku. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/profesiyna-etika-u-virtualnomu-prostori.html> (in Ukrainian).

12. Kukhnjuk D.V. Spovorena chesnistj [Distorted honesty] // JuRLIGHa 24.04.2019. URL: https://jurliga.ligazakon.net/experts/265/873_spovorena-chesnst (in Ukrainian).

13. Kuxnyuk Dmy'tro. Advokats'ka ety'ka v Ukraini – Zvit [Law Ethics in Ukraine – Report]. Laboratoriya zakonodavchy'x iniciatyv. 2018. URL: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/report.pdf> (in Ukrainian).

14. Pravy'la advokats'koyi ety'ky' zatverdzeni Zvitno-vy'borny'm z'yizdom advokativ Ukrainy' vid 9 chervnya 2017 roku. [The rules of lawyer's ethics were approved by the Reporting and Election Congress of Lawyers of

Ukraine dated June 9, 2017.]. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f0dda53cd.pdf (in Ukrainian).

15. Prykladna etyka. Navch. posib. [Applied ethics. Teaching manual] / [Abolina T. Gh., Napadysta V. Gh., Rykhlicjka O. D. ta in.]; za nauk. red. Panchenko V. I. K. [Kyiv]: "Centr uchbovoho literatury", 2012. 392 s.

16. Tavartkiladze N.M. Ety'chni osnovy' diyal'nosti advokata-zaxy'sny'ka [Ethical basis of the activity of the lawyer-defender]: avtoref. dy's....kand. yury'd. nauk. Odesa, 2003. 20 s. (in Ukrainian).

Received: 20/05/2019

1st revision: 22/09/2019

Accepted: 20/11/2019

D. Kukhnjuk, PhD. (Law), Associate prof.,

B. Shylenko, PhD. (Philosophy)

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

DISCIPLINARY LIABILITY FOR VIOLATION OF LEGAL ETHICS

The article is devoted to the research of legal ethics and disciplinary liability of the lawyer for their violation, the necessity and expediency of such liability. It has been discovered that the legal community is a part of the modern Ukrainian society, which stands guard over the protection of its interests. The appropriate constitutional status and responsibilities imposed on the advocacy cause the society's acute attention to the moral and ethical component of the activity of the advocacy in general and each lawyer in particular. It concerns both daily activities in real life and legal activities in social networks, which have become a significant part of our reality due to their total dissemination in personal and professional life of the individual.

Such increased public attention to advocacy determines the need to ensure appropriate quality control over the specified professional activity, which is carried out by specialized structural divisions of the advocacy as an autonomous and self-governing institute in Ukraine. The results of such control are the disciplinary liability of the lawyer.

The definition of disciplinary liability of a lawyer is a special type of legal liability applicable to a lawyer based on the results of a disciplinary proceeding carried out by a qualification and disciplinary commission of the advocacy for committing a disciplinary offense.

The content of the Legal Ethics Rules has been researched and found to be rather extensive and contains only imperative obligations and prohibitions but does not contain specific guidance on the use of clearly defined sanctions for violation of a particular Rule. And the adherence of the lawyer to the Rules of Legal Ethics, the admissibility of their actions and statements in real life, as well as their activities in social networks are determined on the basis of appraisal concepts and depends on the discretion of the authorities with the right of official interpretation of the Rules of Legal Ethics in the process of disciplinary proceedings and, as a result, disciplinary penalties.

Keywords: legal ethics, a lawyer, disciplinary liability, social networks.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Legal Studies, 2019; 4 (111): 35-39

УДК: 343.1

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2019/4.111-7>

ISSN 1728-2195

© Taras Shevchenko National University of Kyiv,

Publishing center "Kyiv University", 2019

O. Оверчук, асп.

ORCID ID: 0000-0003-3959-9201

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПРАВОТВОРЧОСТІ УНІТАРНОЇ ДЕРЖАВИ

Досліджено сутність і роль методології у становленні правової системи України в правотворчому механізмі. Акцентовано увагу на проблемних підходах до визначення методологічних основ правотворчого механізму. Проаналізовано поточний стан правотворчості в Україні та внесення пропозицій з урахуванням методології права. Досліджено поняття методології, на підставі якого визначено основи методології правотворчості. На думку автора, методологія досліджень правотворчості має висвітлювати аналіз наукових підходів і застосування власних методів, що дозволить визначити найсуттєвіші характеристики цього правового явища, виокремити структурні елементи, указати на способи та шляхи найбільш результативної підготовки та прийняття нормативно-правових актів. Нині такими підходами можна вважати діалектичний, феноменологічний і герменевтичний цивілізаційні методи. Науковий пошук теоретико-методологічного засобу розгляду й розв'язання завдань правотворчості здійснюється та здійснюється в межах юридичного позитивізму – погляду на право як на сукупність норм, що встановлені та санкціоновані державою, за порушення яких застосовуються заходи державного примусу. Це передбачає неприйняття метафізичного аспекту, пов'язаного з розкриттям сутності правових явищ, обмеженості предмета пізнання лише фактичним знанням. Розглянуто проблему конкретизації як юридичного феномена.

У центрі авторського дослідження – методи, що застосовуються до дослідження конкретизації правотворчості. Автор доходить висновку, що вибір певного методу в процесі конкретизації сприятиме вдосконаленню даного процесу як важливого правового явища й наприкінці, підсумовуючи виклад матеріалу, дозволить удосконалити правотворчий процес у сучасному законодавстві.

Ключові слова: правотворчість, нормотворчість, законотворчість, правотворчий механізм, методологія, правотворчі органи.

ВСТУП

Методологія правотворчості вимагає початкового визначення, у яких аспектах говорити про правотворчість і що розуміти під правотворчістю органів виконавчої влади. З безлічі проблем правотворчості виберемо найзагальніші, які залежать від конкретної правової ситуації в органах виконавчої влади, проявилися за останні десятиліття найбільшою мірою і розв'язання

яких проглядається на шляху використання нормотворчості. Це проблема зростання кількості нормативних правових актів, які містять значною мірою матеріальні та процесуальні адміністративні норми права. Пошук нових методологічних підходів до правотворчості проводиться в більш вузькому підході – нормотворчості, і під нормотворчістю органів виконавчої влади ми будемо розуміти процес створення правового механізму